

Ungdomsmottagning

Regionhälsan, Västra Götalandsregionen

2024-02-26

Verksamhetsberättelse

Ungdomsmottagning 2023

Sammanfattning

Västragötalandsregionens samlade organisation för ungdomsmottagningar är en framgång som ger förutsättningar för en god och jämlik ”vård” till alla ungdomar i regionen. En viktig del i ungdomsmottagningarnas uppdrag är att arbeta utåtriktat och hälsofrämjande. Detta arbete kan nu åter göras i full utsträckning efter pandemin. Under 2023 har den digitala utvecklingen fortsatt. Vi erbjuder digitala besök både till ungdomsmottagning och mottagning unga män. Mottagning unga män uppmärksammades nationellt i samband med ungdomsmottagningskonferensen i Karlskrona i maj. Konceptet är ett ordinarie uppdrag i Göteborg och avsikten är att MUM ska övergå från projektform till etablerad verksamhet i hela regionen. Tillsammans fortsätter vi att bygga framtidens ungdomsmottagningar i Västra Götalandsregionen

Övergripande uppdrag

Ungdomsmottagningarna har till uppgift att på ungas uppdrag förmedla kunskap och ge information samt att ge tidiga insatser, stöd och behandling främst inom områdena sexuell, reproduktiv, psykosocial och psykisk hälsa. De övergripande målen för ungdomsmottagningarnas verksamhet är:

- Förbättra ungas fysiska och psykiska hälsa
- Stärka ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Ungdomsmottagningen behövs som ett led i att tillgodose ungdomars och unga vuxnas rätt till hälsa. Ungdomar ska uppleva att de blir bemötta och behandlade på ett likvärdigt sätt och får likvärdig tillgång till mottagningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning och ålder. Ett normmedvetet förhållningssätt präglar verksamheten. Grundläggande för verksamheten är Barnkonventionens fyra grundprinciper och FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Verksamhet

Förändringar, utveckling och utmaningar

Under 2023 har verksamheten kunnat hålla öppet och åter bedriva utåtriktad verksamhet. Ungdomsmottagningarnas personal har inte behövt ställas om för att täcka inom andra verksamheter varken under infektionstider eller semestertider. Tillgängligheten har därmed kunnat upprätthållas både fysiskt och digitalt på ett tillfredsställande sätt. Däremot har det under året varit ett glapp i möjligheten att testa sig för könssjukdom via Klamydia.se. Avtalet med klamydia.se löpte ut i april och först i december var regionens motsvarighet ”Egen provhantering” i gång. Om detta givit konsekvenser är svårt att säga men det är färre ungdomar som har testat sig under året.

Verksamheten har fortsatt utveckla tillgängligheten. Alla mottagningar har webbkningsbara tider. UM-Online är öppen måndag-fredag och erbjuder också internetbaserad kognitiv

beteendeterapi. Under 2024 planeras att undersöka möjligheterna för att starta en chatt.

Kapacitets- och produktionsplanering pågår. Alla mottagningar kartlägger hur arbetstiden används inom de olika delar av uppdraget som ska utföras. Resultatet kommer analyseras och ligga till grund för effektivisering till exempel i form av att rätt resurser används till rätt uppgifter.

Särskilda satsningar som verksamheten genomfört

För åttonde året har ungdomsmottagningarna i VGR tagit del av en särskild satsning med statliga medel via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Medlen är direkt riktade till ungdomsmottagningarna för att främja barn och ungas psykiska hälsa. Denna satsning gör bland annat att UM kan driva en Onlinemottagning, hålla en hög tillgänglighet med korta väntetider samt arbeta hälsofrämjande, utgå ifrån det friska hos individen och se till hens styrkor och förutsättningar för en god hälsa. Utmaningen är att besked om dessa statliga satsningar för kommande år beslutas sent (december) för kommande år. Detta gör att verksamheten har en ekonomisk otrygghet och utmaning i att kunna stänga ner delar av verksamheten och minska uppdraget i princip omgående ifall medlen skulle utebli.

Kundenkät

Ungdomsmottagningarna har deltagit i arbetet med en brukarenkät gjord under 2023 av NSPH. Denna är i det närmaste klar och kommer redovisas för verksamheten i februari 2024.

Samverkan

Samverkan sker med de aktörer i kommunen som har uppdrag att arbeta med målgruppen ungdomar/unga vuxna, så som skola, elevhälsa, individ och familjeomsorg mm. Samverkan sker också med barnmorske- och gynekologmottagningar, vårdcentral/Uph, kvinnoklinik, och psykiatri. Ungdomsmottagningen deltar även i närvårdssamverkan på delregionala och lokala nivåer.

Revidering av det nuvarande ”Inriktningsdokument för Ungdomsmottagningar i Västra Götaland 2018–2022”, som är rekommenderat av samrådsorganet för Västra Götalandsregionen och VästKom 2017 pågår och är utskickat på remiss. Dokumentet är ett övergripande samverkansavtal mellan ovanstående parter och kommer ligga till grund för samverkansavtalen mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och de 49 kommunerna i VGR. I avvaktan på det nya samverkansavtalet har tidigare inriktningsdokument och 49 kommunavtal förlängts att gälla 2024 ut. Den största förändringen i det nya förslaget till samverkansavtal är en enklare finansieringsmodell än den idag rådande fördelningen. Förslaget samverkansavtal beskriver en modell med ”ungdomspeng” vilket vore att föredra eftersom VGR är huvudman och då lättare kan styra för en jämlik vård i hela regionen.

Övrigt som verksamheten vill belysa

Regionhälsan har under året startat upp Mini-Maria mottagningar i norra och östra delen av regionen. Sedan 2021 finns Mini-Maria i södra delen och sedan 2022 i västra delen av

regionen. Organisatoriskt är verksamheten placerad i regionområde UM vilket innebär påverkan av ledning och styrning inom organisationen för ungdomsmottagningarna. Det har krävts en organisationsförändring gällande enhetschefer som kan ersätta befintliga chefer i det utökade uppdraget.

Gällande kompetensförsörjning har ungdomsmottagningarna viss svårighet att rekrytera barnmorskor, framför allt till mindre kommuner långt från någon storstad, ett försök att avhjälpa det är en fortsatt satsning på utbildningstjänster till barnmorska. Det är också svårt att rekrytera psykologer i Skaraborg och Fyrbodal. Målet är att vi ska ha psykolog anställd på alla våra huvudmottagningar i regionen, men det har vi inte lyckats med. Även läkarrekrytering till ungdomsmottagning och Mini-Maria är svårt eftersom de tjänstefaktorer som finns är så små och därmed kräver en form av kombinationstjänster med annan verksamhet.

Ett konstant bekymmer vi har är att flertalet av våra lokaler inte är anpassade för den verksamhet som vi bedriver. Många lokaler är trånga och lever inte upp till dagens krav på tillgänglighet, sekretess och hygienstandard. Ett annat problem är att varje kommun har en egen utbudspunkt vilket är omöjligt att bemanna på ett tillfredsställande sätt utifrån de nyckeltal och resurser som är satta för verksamheten.

Den digitala utvecklingen både gällande videobesök och telefoni har förändrat verksamheten och också ungdomars sökmönster. Ungdomsgruppen är idag betydligt rörligare i samhället. De reser till skolor utanför sina hemkommuner i större utsträckning när man kommit upp i gymnasieålder på grund av att det stora utbudet av olika program och kan då också välja UM där skolan ligger eller digitalt. Att ha tankesättet ”digitalt när det går, fysiskt när det behövs” är viktigt i omställningen nära vård. Det finns en stor förväntan från ungdomarna att kunna söka vård digitalt. Vårt utbud av digitala lösningar för rådgivning, stöd och behandling ökar för varje år.

2024-01-30

Ingela Wessbo, regionområdeschef

Statistik Ungdomsmottagning, UM-Online, Mottagning unga män

[Årsrapport - Alla områden 2023 Ungdomsmottagningar i Regionhälsan \(vregion.se\)](#)

[Årsrapport 2023 - Mottagningar för unga män i Regionhälsan \(vregion.se\)](#)

Verksamhetsberättelse Ungdomsmottagning Mittenälvsborg 2023

Ungdomsmottagningen Mitten Älvsborgs upptagningsområde är kommunerna Alingsås, Lerum, Herrljunga och Vårgårda. Arbetsgruppen på ungdomsmottagningen består av ett tvärprofessionellt team som arbetar utifrån en helhetssyn och på den unges uppdrag. I arbetsgruppen finns barnmorskor, kuratorer, psykolog, undersköterska och läkare.

Utåtriktat arbete

I Alingsås och Lerum erbjöds alla elever i årskurs 8 ett studiebesök på ungdomsmottagningen. I Herrljunga och Vårgårda besökte Ungdomsmottagningen årskurs 8 på respektive skola. Antal klass 8 ungdomsmottagningen Mitten Älvsborg träffat under 2023, se tabell.

Utåtriktat arbete	Vårterminen			Höstterminen		
	Klassbesök	Annat*	Totalt	Klassbesök	Annat	Totalt
Alingsås		1	1	20 helklass	8	28
Lerum	21 helklass		21	22 halvklass		22
Herrljunga	4 helklass	1	5	8 halvklass		8
Vårgårda	6 helklass	5	11	2 helklass	11	13
	Totalt antal tillfällen VT		38	Totalt antal tillfällen HT		71
	Totalt antal tillfällen UM Mittenälvsborg 2023					109
* Deltagande på temadagar, befinna oss regelbundet på skolor, arbete med ungdomars inflytande osv						

Under 2023 har ungdomsmottagningen deltagit på flertalet evenemang som kärleksvecka, Pride, HBTQI vecka i de respektive kommunerna

I Sollebrunn, Vårgårda och Herrljunga har ungdomsmottagningen, utöver klassbesök, besökt högstadier/gymnasium regelbundet för att informera om ungdomsmottagningens arbete och skapa kontakt med ungdomarna.

Särskild satsning 2023 Ungdomars medskapande/Ungdomars inflytande i verksamheten

Barnkonventionen som lag innebär att barn och unga ska beredas inflytande, inte bara i det individuella mötet utan även organisatoriskt. Under hösten 2023 inledde vi ett samarbete med Ungdomsfullmäktige i Alingsås. Syftet med samarbetet är att bereda ungdomar delaktighet i utvecklingen av vårt lokala utåtriktade arbete, med fokus på våra klassbesök i åk 8. I början av hösten träffade medarbetare på ungdomsmottagningen Ungdomsrådet, som är en del av Ungdomsfullmäktige, för att planera hur samarbetet ska se ut. Under hösten har ledamöterna i Ungdomsfullmäktige intervjuat sina skolkamrater i åk 8 om hur de har upplevt klassbesöken. Den 19 december träffades två samtalare tillsammans med sex ledamöter från Ungdomsfullmäktige för att utvärdera klassbesöken.

En viktig uppgift för oss på Ungdomsmottagningen är att vara normmedvetna. Därför har också representant från RFSL's lokalförening i Alingsås varit med på fokusgruppen, för att bidra i utvärderingen med hur vi arbetar inkluderande. Representanten ingår också i Ungdomsmottagningens målgrupp åldersmässigt.

Utvärderingen skedde i formen fokusgrupp. Fördelen med formen fokusgrupp är att den fångar upp synpunkter som uppstår i diskussionen mellan deltagarna. Resultatet från utvärderingen återkopplas sedan till arbetsgruppen via medarbetarna som deltagit i projektet och till politiker via Ungdomsfullmäktige. Synpunkterna tas tillvara i planeringen av det kommande utåtriktade arbetet på ungdomsmottagningen och resultatet återkopplas till Ungdomsfullmäktige under nästa års fokusgrupp.

Samverkan med kommun och förebyggande verksamheter

Alingsås

Vuxenpsykiatri	NOSAM Alingsås
BUP	Socialmedicinsk mottagning
UPH	
Socialtjänsten	
Elevhälsan	Lundströmsmottagningen
Vårdcentral, 6	Gynmottagning
Fältgruppen	Abortmottagning
Utväg södra Älvsborg	

Lerum

Vuxenpsykiatri	NOSAM Lerum
BUP	Socialmedicinsk mottagning
UPH	
Socialtjänsten	
Elevhälsan	Lundströmsmottagningen
Vårdcentral, 2	Gynmottagning
Plattform Lerum	Abortmottagning
Utväg södra Älvsborg	

Herrljunga

Vuxenpsykiatri	NOSAM Herrljunga
BUP	Socialmedicinsk mottagning
UPH	Utväg södra Älvsborg
Socialtjänsten	Abortmottagning
Elevhälsan	Lundströmsmottagningen
Vårdcentral, 1	Gynmottagning

Vårgårda

Vuxenpsykiatri	NOSAM Vårgårda
BUP	Socialmedicinsk mottagning
UPH	Utvecklingsgrupp kommun/ ungdomsmottagning HBTQI. 3 tillfällen
Socialtjänsten	Utväg södra Älvsborg
Elevhälsan	Lundströmsmottagningen
Vårdcentral, 1	Gynmottagning
	Abortmottagning

Linda Ödman, enhetschef

Ungdomsmottagningar Alingsås, Lerum, Herrljunga och Vårgårda